SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 62. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 3, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 3-го КВІТНЯ 1990 Ч. 62. РІК XCVII

Поборюють рух за окремий Олімпійський Комітет України

Київ (А. Киреєв, УНДЛ). — Київська „Спортивна Газета" 22-го березня оприлюднила проєкт статуту Олімійського Комітету України. Автори його — анонімна група, до складу якої чомусь додано „представників преси". Невідомо, чи ті представники належать до славної когорти спортивних журналістів, та в будь-якому випадку жоден з них ніколи не написав бодай слівця критики на адресу Держкомспорту УССР.

Адже проєкт статуту — ОКУ — чергова й типова акція командно-бюрократичної системи, спрямована на збереження існуючого становища. Вже сама назва комітету промовисто свідчить — ніякої незалежности національного олімпійського руху України, ніяких намагань формувати національні українські збірні! Навпаки, ОКУ створюється як відверто підлегла додаткова складова старого НОК СССР, і дбатиме про забезпечення простору для „апаратних ігор" навколо спорту.

Совєтським „керівникам" від спорту, завжди було байдуже, чи будуть задоволені національні потреби окремих колоній московської імперії. Їх турбувало одне — знайти, хто дасть їм належну „віддачу", переважно у складі збірних Совєтського Союзу, за що належать чималі преміальні нагороди, а може й валютні заохочення у вигляді супроводу дружин на змагання. І поки напівраби-спортсмени „викладатимуться" на стадіонах, отримуючи жалюгідні копійки, чиновники від спорту, захопивши 99 відсотків прибутику, матимуть можливість „викластися" у гонитві по крамницях.

Тож і в статуті ОКУ чималу увагу приділено можливості штатних його працівників займатися звичною для них справою — тут тобі й поїздки на наради й конференції, встановлення міжнародних зв'язків (які ні до чого нікого не зобов'язують, адже затверджувати конкретні заходи та змагання все одно буде НОК СССР), та інші варіянти жирування за казенний кошт. А для спортовців України, окрім згадки про заснування фонду милосердя, майже нічого конкретного ОКУ не пропонує — як і завжди, вони змагатимуться під знеосібленим, зденаціоналізованим прапором Совєтського Союзу.

Тих же, хто місяць тому відважився порушити чиновний спокій і підняв національний прапор України на змаганнях в Сеулі, а також проголосив створення Національного Олімпійського Комітету України, незалежного від НОК СССР, швиденько потурили геть. Чотирьох тренерів-фахівців стараннями колишнього видатного спринтера, а нині посереднього функціонера В. Борзова, звільнили з роботи. В Держкомспорті УССР завжди краще велося „інтернаціоналістам-ленінцям" сталінсько-брежнєвської школи... Щоб забезпечити своє майбутнє від зазіхань „неформалів", і вигадують вони різні мертвонароджені проєкти „в рамках СССР".

Зате в проєкті ОКУ передбачено чимало великих годівниць для нового загону функціонерів. Знайдеться куди притулити тих, кого народ викидає нині з більш „помітних" посад. Чи ж не для цього створюється малодієвий, але багаточисельний „Олімпійський Комітет"?

Найгірше ж те, що галас навколо ОКУ багато в чому затушовує несміливі, але все ж існуючі прагнення багатьох спортсменів виступати саме на славу України, а не знеосібленого „Совєтського Союзу", і дасть можливість партапаратникам від спорту посилатися на нього, протидіючи на всіх рівнях законному баженню спортсменів бачити над собою український національний, а не так званий „пролетарський" совєтський прапор.

НРУП ВШАНОВУЄ 51-ШУ РІЧНИЦЮ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

Хуст. — Проголошення 15-го березня 1939 року незалежної держави Карпатської України було одним з проявів реалізації природного права української нації на самовизначення і створення національної суверенної держави, — говориться в комунікаті Народного Руху України за Перебудову.

Далі в комунікаті говориться, що, не зважаючи на короткотривале існування Карпатської України в оточенні держав, які постійно зазіхали на економічні українські території, її роля була винятков для майбутнього будівництва Соборної України. Ще раз підкреслено прагнення українського народу всіх українських земель, віками розірваних політичними кордонами бути одною державою.

Одним із найголовніших кроків Карпатської України є висновок, що політична стабільність в Европі неможлива без справедливого розв'язання українського питання, як питання великої слов'янської европейської нації. Цей висновок не втратив актуальности до наших днів, коли йдеться про створення мирного европейського дому.

Спираючись на заслуханих та обговорених доповідях, сесія Великої Ради НРУП схвалила, щоб день 15-го березня 1939 року вважати національним святом всього українського народу бо саме тоді було частково реалізовано прагнення, висловлене 22-го січня 1919 року на Софійському майдані в Києві, коли воз'єдналися в єдиній державі Галичина, Буковина, Карпатська Україна та Наддніпрянщина; осудити антинаукові та антиукраїнські спроби звинувачення уряду Карпатської України в коляборантстві з гітлерівською Німеччиною, гортистською Угорщиною, санаційною Польщею і боярською Румунією, оскільки уряд цієї держави мав повне право вести переговори в інтересах свого народу, маючи від нього мандат, що підтвердили демократичні вибори до Сейму 12-го лютого 1939 року.

Ліквідація молодої Карпатської України була результатом зовнішніх чинників — комбінацій Угорщини, Німеччини, Польщі та СССР, які не були ніколи зацікавлені у відродженні української державности.

Треба вимагати від державних органів Української ССР офіційно переоцінити трактування подій 1936-39 років на Закарпатській Україні, регабілітувати усіх учасників визвольних змагань, увічнити пам'ять героїв, які полягли в боротьбі за свободу свого народу, встановити у Хусті пам'ятник першому президентові республіки о. д-рові Августинові Волошинові, забезпечити вивчення цих подій у курсах історії у школах різного типу, відкликати з викладацької роботи всіх тих, хто далі продовжує фальсифікувати події на Україні часів боротьби за свою державність.

НРУП доручає всім організаціям приналежним до Руху проводити широке роз'яснення значення цієї події серед населення України.

Комунікат підписали: Іван Драч, голова НРУП, і Михайло Горинь, голова Секретаріяту.

В. Сафаєр розкриває карти

Ню Йорк. — Постійний співробітник газети-щоденника „Ню Йорк Таймс" та глибокий аналітик політичних подій у світі Вілліям Сафаєр, розкриваючи карти про злодіяння комуно-московських імперіялістів і ними створеного Комітету державної безпеки (КҐБ), який став, навіть в атмосфері горбачовської перебудови і демократизації, основою на яку спирається теперішній супер-президент Міхаїл Ґорбачов і його режим, з обуренням пише не тільки про нелюдяну поведінку імперських військ в Литві, але також про тотальну мовчанку вашінгтонських політиків, від президента Джорджа Буша починаючи і на радіостанції „Голос Америки" кінчаючи.

„Нам сказали представники Інформаційної аґенції, що Державний департамент не бажає собі жодних коментарів у передачах у справі Литви. Правда, Ричард Карлсон, директор „Голосу Америки", льояльний до своїх хлібодавців, заявив, що ніхто не пробував застосовувати тиску на керівництво радіостанцією. Але від 15-го лютого згадана радіостанція передає тільки те, що їй скаже передавати Державний департамент, або, що вже було сказано на пресовій конференції президентом Дж. Бушом або державним секретарем Джеймсом Бейкером, якого засоби масової інформації, зокрема телевізія, показує все чомусь тільки в товаристві міністра закордонних справ СССР Едуарда Шеварднадзе.

Вся ця атмосфера нагадує кожному існуючий політичний стан в Китайській Народній Республіці, Північній Кореї, Ірані, Іраку, Сирії, Лібії, Кубі чи Албанії. Система у цих країнах тримається за допомогою війська і сили державних служб безпеки. Натомість численні країни Східньої Европи доказали в 1989-90 роках, що вони є проти такої системи і що 1990 рік повинен належати не для скріплення диктаторських режимів, але для вільного вияву народів.

Дж. Буш і Дж. Бейкер, як виглядає, вирішили, що мир у сьогоднішньому світі можна осягнути тільки шляхом промовчування недемократичних потягнень диктаторів і ігнорування розпачливих закликів поневолених, дуже часто маленьких народів у їхньому змагу за свободу.

Недавно встановлений у Кремлі суперцар М. Ґорбачов збільшив число військових частин у Прибалтиці, наказав перехоплювати один за другим будинки, які колись були власністю Компартії, і арештувати дезертирів литовців. „Ми не можемо прилучитися до схвальних голосів, які вважають молодих литовських патріотів 'дезертирами', якими вони не є. Навпаки, їх треба вважати ентузіястами відбудови держави, поневоленої 50 років тому у висліді договору Совєтського Союзу з гітлерівською Німеччиною", — пише Сафаєр.

Очевидно, президент Буш і державний секретар Бейкер відмовляються навіть від моральної підтримки Литви, уряд якої веде дуже толерантну і мирну політику. Російські танки і гелікоптери продовжують вести холодну війну проти маленької нації, яка хоче тільки, щоб її залишили у спокої і дали можливість жити вільним життям без втручання зі зовні. Уряд ЗСА, вважає, що кожна підтримка це іскра, яка може розпалити вогнище ненависти між двома надпотугами.

„Хай нам вибачать ті, які вважають, що М. Ґорбачов мусів вислати до Литви військову армаду. Цим він доказав, що совєтська імперія не відрікається сталінської політики у відношенні до інших народів... Ми не можемо визволити поневолені країни силою зброї, — каже далі Сафаєр, — але ми можемо обороняти принципи самовизначення. Чи це пошкодило б 'тихій' дипломатичній діяльності президента Дж. Буша, якщо б він підтримав політику мирного президента Литви Витавтаса Ляндсберґіса. Тут ще раз треба повторити ідею, що 1990 рік не повинен належати диктаторам, чи їхнім службам безпеки, але народам", — закінчує свою статтю В. Сафаєр.

МОСКВА ЗБІЛЬШИЛА ВІЙСЬКО І ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТИСК НА ЛИТВУ

Москва. — Кремлівський суперпрезидент Міхаїл Ґорбачов наказав зміцнити військовий гарнізон в самому Вільнюсі і в околиці, спеціяльно танкові частини, і висунув новий ультиматум у якому він закликає демократичний уряд Литви відкликати акт незалежности і виходу із Союзу, як передумову до переговорів, або взяти на себе „тяжкі" консеквенції, які не будуть, мовляв, корисні для обох сторін.

Вміжчасі міністерство закордонних справ СССР наказало усім чужинцям, зокрема кореспондентам засобів масової інформації, негайно покинути Литву і перестало видавати дозволи на в'їзд до Вільнюса навіть для представників дипломатичних служб. Президент Литви Витавтас Ляндсберґіс запротестував проти продовження війни нервів, проти збільшення совєтських військових частин без жодної поважної причини і проти поведінки самого М. Ґорбачова, який, на його думку поводиться як пересічний диктатор і володар імперії. „Ми не висилали до СССР війська. Військо прибуло до нас з наказу Москви, щоб силою змусити нас впасти на коліна і відкликати акт незалежности. Ми вже раніше сказали, що акту незалежности не збираємося відкликати, а якщо нас хочуть придушити військовою силою, то хай придушують і хай покажуть свою демократичну систему в СССР", — заявив Ляндсберґіс, який підкреслив, що литовський народ пережив Сталіна, переживе і теперішніх керівників. „Це не значить, що ми відмовляємося від переговорів з Москвою, бо мабуть ніхто так не хоче полагодження в мирний спосіб існуючого між нами конфлікту, як литовський нарід", — сказав Ляндсберґіс і наголосив, що зараз таки в понеділок, 2-го квітня, до Москви виїде більша делеґація з уповноваженнями уряду вести там переговори про всі справи, які є причиною конфлікту.

Совєтська телевізійна сітка „Время", не зважаючи на черговий ультиматум Ґорбачова, передала вичерпні інформації з Вільнюса, а коментатор заявив, що вже найвищий час, щоб обидві сторони розпочали між собою серйозні розмови, які не мусять відбуватися на президентському рівні, але на рівні леґіслятивному, тобто між представниками президії обидвох Верховних Рад. Очевидно, ця нібито злібералізована пропозиція загубилася під звуками танкових моторів і панцерних возів та „громових" погроз кремлівського диктатора, який продовжує страшити литовців „чорними" наслідками, якщо вони й далі боронитимуть своє право на самостійність.

Москва стосує також тактику залякування литовського населення способом підсилювання шовіністичних російських елементів в Литві, які влаштовують часті демонстрації на вулицях Вільнюса, створивши для цього навіть окрему організацію „Єдінство" до якої пристали з незрозумілих причин частина поляків та інших національностей, які зі страху перед втратою роботи, волють жити в комуно-московському ярмі, як у вільній демократичній Литві.

Західні кореспонденти інформують з Москви, що в Литві перебуває тепер понад 80,000 совєтського війська, але точного числа ніхто не може встановити, з огляду на поповнення частин майже кожного дня. Президент В. Ляндсберґіс каже, що властиво військо і президентські ультиматуми з Москви є причиною напруження і триваючого конфлікту.

Відбулись Загальні збори Нюаркської Округи Відділів УНС

Нюарк, Н. Дж. (О. Труш). — Загальні збори нюаркської округи відбулися 18-го лютого ц.р. Цьогорічні збори і наради мали специфічне завдання — взяли під увагу підготовку до Конвенції в травні ц.р., справу членства УНС і події на Україні. Присутність представників всіх Відділів Округи, головного касира УНС Уляни Дячук, головного контролера адв. Нестора Олесницького і радного Андрія Кейбіди були запорукою серйозної атмосфери нарад.

Збори відкрив Володимир Боярський, зазначуючи що він заступає голову округи Ярослава Леськіва, який через операцію не міг прибути на збори і предложив порядок нарад який затверджено. Після цього вибрано президію зборів в такому складі: проф. Михайло Цяпка — голова, а Осип Труш — секретар. Рівночасно назначено Номінаційну комісію у складі: Омелян Твардовський — голова, Іван Стефуришин і Володимир Шпирка — члени.

По коротких і річевих звітах членів управи і уділення абсолюторії уступаючій управі головою Контрольної комісії, приступлено до дальших нарад. У. Дячук в солідно підготованій інформації порушила ряд актуальних справ, які абсорбують увагу Головної Екзекутиви УНС. Вона порушила актуальну проблему придбання нових членів, фінансовий стан УНС, допомогу членам, допомогу Україні і ряд актуальних проблем, якими займається УНС під теперішню пору. Вона ствердила, що потреба фінансової допомоги Україні є понад сили нашої громади на довшу мету. Треба робити заходи, щоби дістати додаткову

(Закінчення на стор. 4)

ЗУСТРІЧ З А. ОНУФРІЙЧУК

Ню Йорк. — Клюб Круглого Стола влаштовує в **четвер, 5-го квітня, зустріч з бандуристкою тернопільської „Ватри" Адріяною Онуфрійчук. Початок зустрічі о год. 6:30 вечора в домі НТШ 63 Четверта аве.**

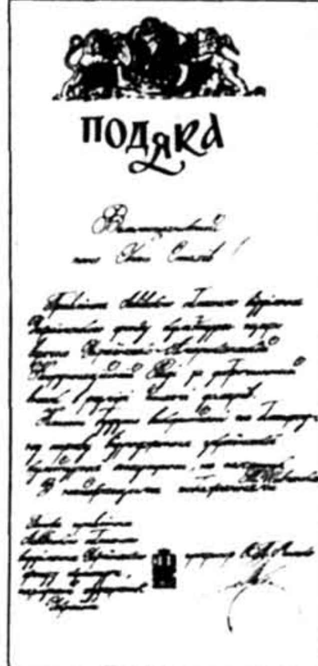
ДОПОВІДЬ ДЛЯ СЕНЬЙОРІВ

Ню Йорк. — Доповідь д-ра Тараса Одуляка на тему: „Хіропрактика і функції спини" відбудеться в домівці Сеньйорів при Товаристві „Самопоміч", 98 Друга аве., в суботу, 7-го квітня, а не в суботу, 31-го березня, як повідомлялось раніше. Початок — о год. 3:30 по полудні.

УКРАЇНА І ВИБОРИ ОЧИМА ГОСТЕЙ ІЗ ЗСА

Є. Стахів (зліва) передає дар в сумі 1,000 дол. проф. Є. Миськові, голові Львівського відділу Українського Фонду Культури під час зустрії.

ПОДЯКА

Відбитка (зменшена) ручно писаної подяки Українського Фонду Культури

Джерзі Сиiті, Н.Дж. (О. Кузьмович) — Недавні вибори в Україні і оживлена політична діяльність на рідних землях притягає почування українців із ЗСА і щораз більше з них іде на відвідини, щоб самому пережити те, що струснуло цілим українським світом.

Усі ці подорожні, повернувшись, бажають поділитися своїми враженнями із широким колом читачів „Свободи" та всі вони розповідають цікаво про все це так несподіване, що зараз проходить.

Євген Стахів відбув поїздку в Україну між 23-им лютим і 15-им березня в порозумінні з Українсько-Американською Координаційною Радою, яка, як відомо, передала 1,000 дол. на Фонд Побудови Пам'ятника Т. Шевченка у Львові. Рівночасно його поїздка, поруч із розмовами з представниками НРУП, мала на цілі зустріч з жидівськими колами України, з уваги на те, що він очолює Українсько-Жидівське Товариство в ЗСА.

Перше враження зустрічі з живою Україною не було надто гарне, коли на летовищі в Києві Є. Стахову митна поліція відібрала все друковане слово, включно із числами „Свободи" та „Українського Тижневика", де були вміщені репортажі про перевезення літаком в Україну першої великої посилки ліків, харчів та одягу для дітей — жертв атомового вибуху в Чорнобилі. Як бачимо з того, цензура не втратила ще своєї сили в Україні і поліційні органи не перебудувалися".

Як приємно однак було Є. Стахову, розповідає він, зустрітися із представниками НРУП і взяти участь у великій передвиборчій маніфестації в Києві 25-го березня та ще на запрошення організаторів привітати зібраних від українців в ЗСА, зорганізованих в УАКР, підкреслюючи, що 1990-рік — це проголошений СКВУ Рік Єдности — значить єдности батьківщини з діяспорою, що і показується наглядно в останніх місяцях. Він також з признанням висловився про напрямні НРУП, в яких усі мешканці України мають однакові права, отже ясно, що українці стоять на засаді поборювання антисемітизму.

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

КОНҐРЕС ПОВИНЕН ґрунтовно переглянути іміграційний закон ЗСА, який за даними конґресового звіту спричинив „поширення дискримінації". У звіті говориться що іноземці, незважаючи на дозвіл на працю, виданий Іміґраційним бюром, зазнають дискримінації зі сторони працедавців. Іміґраційний закон з 1986 року, який був встановлений з ціллю обмеження припливу нелеґальних еміґрантів, тобто нелеґальної робочої сили, та встановлення суворого покарання працедавців за нелеґальне влаштування на працю, повинен бути переглянений та змінений. Коли Конґрес схвалював іміграційний закон чотири роки тому, законодавці відкинули пропозицію встановлення спеціяльних працівних ідентифікаційних карток, однакових як для американських громадян, так і для іміґрантів. Створення таких карток могло б бути одним із способів вирішення проблеми дискримінації.

ВПЕРШЕ ВІД ПОЧАТКУ його президентської кар'єри Джордж Буш виступив в охороні громадян хворих на АІДС, підтримуючи закон, який заборонятиме дискримінацію осіб хворих на АІДС, або інші інфекційні хвороби. У своїй промові на конференції, яку спонзорувала Крайова керівна коаліція у справі АІДС, Президент сказав, що єдиним способом, яким можна собі порадити з хворими особами, є людське відношення до них, яке вимагає терпеливости, поваги, конфіденційности, піклування без дискримінації. Хоча деякі лідери організацій з питань АІДС були приємно здивовані та підтримані промовою Дж. Буша, вони все ж таки висловили незадоволення тим, що Президент не спрямував своєї уваги на головні питання дискримінації хворих АІДС. Одним із таких наболілих питань є іміґраційний закон, який забороняє вступ в країну осіб, заражених вірусом АІДС.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ затвердила в четвер, 29-го березня, закон про фінансування федеральною владою програми піклування дітьми вже існуючих закладів денної опіки дітьми. Речник Томас Фолі здобув перемогу не тільки в опозиції Білого Дому, але й у фракції в рамках власної партії, яка стояла в опозиції проти федеральних субсидій програми опіки дітьми. Згідно з новоприйнятим законом, на опіку дітьми буде виділено протягом п'яти років 27 біл. дол., з яких 18 біл. дол. — за рахунок збільшення податків.

У СВІТІ

РУМУНСЬКИЙ ПРОТЕСТАНТСЬКИЙ пастор мадярського походження, якого опір був спричинником румунської грудневої революції, посуджує тимчасовий уряд Румунії у зловживаннях, що нагадують часи усуненого комуністичного диктатора Ніколае Чаушеску. Цього 37-літнього протестантського пастора і завзятого критика Чаушеску, Ляшло Токеша було обрано Єпископом Реформаційної Церкви. І офіційне державне радіо з Букарешту подало до загального відома, що він обслуговуватиме Орадеу, місто у південнозахідній частині країни на пограниччі з Мадярщиною. Перебуваючи минулого тижня у Женеві в поворотній дорозі зі ЗСА, Л. Токеш сказав, що крайні націоналістичні угрупування треба обвинувачувати у тих трагічних сутичках між румунами та громадянами мадярського походження у місцевості Тіґру Мурес, що закінчилися смертельними випадками. У своїй надрукованій заяві, яку розповсюджено на засіданні Світової Ради Церков, яка має свій осідок в Женеві, Л. Токеш обвинуватив тимчасовий румунський уряд у поширюванні „фальшивих інформацій" та у невчасному встряванні, щоби припинити ці жорстокі заворушення і саме ці факти він дає як приклад з часів диктаторства Чаушеску.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ уряд Південної Африки подав до загального відома, хто буде брати участь у зустрічі-переговорах із проводом негритянської організації Африканським національним конгресом, яку заплановано на 11-го квітня. З повідомлення виглядає, що майже всі члени південноафриканського уряду будуть присутніми на цих переговорах. Президент де Клерк, очолить делеґацію для переговорів, а йому допомагатимуть Рольоф Бота, міністер закордонних справ, Ґерріт Вільйон, міністер для поширення конституції. Саме його Ґ. Вільйона призначив президент де Клерк, щоби домовлявся з негритянськими провідниками про переговори в справі нової конституції, яка б поширила політичні права більшости негритянського населення країни без того, щоби цілковито передати йому владу. Іншими членами делеґації є міністри справедливости, фінансів, закону та правопорядку, освіти та розвитку допомоги, відділ якого завідує освітою чорних громадян.

ПОЛЬЩА ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ до вільних виборів, які мали б зовсім змінити систему льокальної влади та, як сподіваються прибічники „Солідарности" цим зможуть зламати бюрократизм, що його все ще всіми силами старається затримати Комуністична партія. Новий міністер Єжи Раґульський, відповідальний за справи льокальних урядів і прийняття нової системи назвав це „найбільш критичною проблемою наших реформ". Правдою є, що „Солідарність" відіграла провідну ролю після тотального програшу Комуністичної партії в частинно вільних виборах до парляменту минулого червня. Але місцеві адміністрації в містах, містечках, селах і повітах дальше залишилися в руках партійників, тобто бюрократичної еліти, знаної, як номенклятура. Нова система, яка знаходиться в процесі прийняття, має на меті встановити вибрані ради, які заряджували б поліцією та іншими відділами громадських послуг. В основному це була б заміна партійної структури та її централізованої конролі зі столиці.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Чи чергова зрада Америки?

Прозорий закид американської зради зробив не хто інший, а президент Литви Вітаутас Ляндсберґіс. У чому полягає ця здогадна зрада, який фактичний стан справи. Америка ніколи не визнала анексії Литви Совєтським Союзом, але й не визнала теперішнього проголошення її виходу з СССР, як суверенної держави. Президент Буш висловив подив для відважного патріотичного становища литовців, перестерігав Москву перед користуванням силою супроти Литви і висловлював надію, що конфлікт закінчиться у переговорах між Вільнюсом і Москвою. Так не сталося. Всупереч заспокійливим заявам самого Ґорбачова, його міністра закордонних справ та амбасадора у Вашінґтоні — введено військо на Литву з танками, панцерними возами й гелікоптерами, обсаджено військом деякі будинки, вояки силоміць вдерлися до шпиталю й арештували молодих литовців, які втекли зі совєтської армії. Приблизно два тижні совєтське військо перевело нову окупацію невеличкої території Литви поруч із безперевними погрозами і залякуванням — проти чого саме перестерігав Буш.

Але — чого в даній ситуації сподівалися лідери Литви і що саме — на їх думку — повинен був зробити уряд Джорджа Буша? У Конґресі залунали голоси, що треба визнати суверенність Литви, — поручав це голова республіканської меншости в Сенаті Боб Долл і погоджуються з ним, як твердить преса, деякі члени Уряду. Виринає сумнів: що практичного дало би таке визнання? Воно зобов'язувало би Америку бути послідовною. У реакції на ці безпардонні насильницькі дії Москви треба би відкликати амбасадора ЗСА з Москви, треба би проголосити політичний і економічний бойкот СССР і завернути до епохи холодної війни. Може Ґорбачов завернув би під тиском з шляху, на який вступив — а може й ні. Ми вже переконалися на примірі суходільного Китаю, що заклики американського Президента відбиваються об глуху стіну. Залежний від ЗСА Ізраїль теж не слухає Буша та Бейкера. Коли Ґорбачов рішився на тактику „сильної руки" то зробив це напевно з двох причин: 1) ніяк не допустити до розвалу імперії, яку започаткувала Литва і 2) під натиском від військової генераліції і правого крила партії. Гостра поведінка Америки морально підтримала би литовців, але по суті ледве чи їм помогла би.

Закордонна політика Америки тісно координована з становищем інших країн НАТО. Програма Джорджа Буша ця сама, як була Роналда Реґена, хоч методика інша: „Мир і добробут". Всі зорганізовані у НАТО країни Заходу тримаються конвульсійно гасла „Мир і добробут" і нізащо не створять ситуації, в якій могло би настати захитання теперішньої рівноваги сил у світі та настала загроза для миру та добробуту. Не було у всесвітній історії випадку, щоб якась держава жертвувала хоч трохи власними інтересами — ради добра іншої, навіть заприязненої держави.

Хтось може сказати, що царська Росія поспішила з допомогою маленькій Сербії, коли Австро-Угорська монархія загрозила Сербії війною після вбивства у Сараєво у Боснії архикнязя Франца Фердинанда і його дружини. Це невірна леґенда. Насправді царська Росія використала Сербію для спровокування Першої світової війни, сподіваючися розбити Австро-Угорщину і здобути монопольні впливи на Балкані. Франція й Англія були найближчими договірними союзниками Польщі, але весною 1944 року ні один їхній літак не поміг полякам під час повстання у Варшаві, не скинено тоді Варшаві ні одного вантажу зброї і не було ніякої реакції цих союзників Польщі на обурливу поведінку совєтської армії, яка спокійно придивлялася із східнього берега Висли, з дільниці Прага, як німці перетворюють Варшаву, дім за домом в одно румовище.

Ми, українці, сердечно співчуваємо литовцям, які виявили геройську відвагу у змаганні до відзискання своєї державности і опинилися ізольовані. Помилилися в оцінці кремлівських вождів і помилилися в оцінці становища Заходу — цілого Заходу, не однієї тільки Америки. У 1956 році Мадярщина схопилася до повстання проти Москви. Лідери повстання розпучливо апелювали до Заходу, благаючи допомоги. Згодом Д.Д. Айзенгавер виправдувався, що не пересунув американської дивізії в Німеччині над мадярський кордон, бо лякався провокувати війну. Сучасний СССР не має резерв харчів, потрібних для змобілізованої армії, — не має грошей, не певний свого війська. Але хто може присягнути, що ароґантні кремлівські володарі, розлючені ворожою настановою Заходу не рішать відвернути увагу громадян від внутрішньої мізерії і не розпічнуть якоїсь воєнної авантюри?! Мало вірогідне, але не виключене. І Захід не хоче ризикувати, бо — трудно гратися миром і добробутом.

Аркадій Киресв

ЧАС ОСТАННЬОГО ВИБОРУ БЛИЖЧАЄ...

Очевидно, вже ближчими тижнями Латвія та Естонія стануть ще двома каменями на шиї у М. Горбачова, не менш, якщо не більш важкими, ніж Литва. Про це свідчать результати виборів у цих республіках, а також настрої більшости тамтешніх виборців. (Зауважимо в дужках, що повідомлення останніх днів наочно продемонстували, де залишилися найміцніші бастіони партократії — тільки в середньоазійському реґіоні вибори дали перевагу апаратникам, повторивши модель виборів народних депутатів СССР).

Кореспондент урядового офіціозу „Известия", наприклад, здивовано відзначив, що в Латвії „несподівано велику кількість мандатів" отримав радикальний Рух за національну незалежність Латвії. Як відначив у телефонній розмові один з керівників РННЛ, саме це не було для них несподіванкою, більше того — вони були певні, що разом з іншими демократичними силами отримають необхідні дві третини місць у парляменті Латвії, що дасть можливість розпочати змінювати конституцію в напрямку незалежности Латвійської держави. „Зазначу, що й серед нелатвійського населення, — сказав він, — чимало таких, що підтримують ідею незалежности Латвії"

Та й щодо виборів Естонії кореспонденти „Известий". й інших офіційних видань пишуть майже те ж саме, і не криються, що ситуація, яка склалася викликає у них (та і в лідерів КПСС) повний переслтрах. Проте члени національно-визвольних партій та рухів, а також люди позапартійні, сприймають навпаки ідею відокремлення як останній шанс на побудову кращого, щасливішого й вільного майбутнього для себе і своїх дітей.

Вслід за балтійськими державами йде сьогодні Україна. Тут утворилася чимала парляментська опозиція з числа кандидатів демократичного бльоку — від „Руху" до „зелених". А в деяких міських Радах, зокрема в Києві та на Західній Україні, демократичний бльок отримав від половини до більшости депутатських мандатів.

Але всі сподівання, які народ повязує з цими виборами, з перемогою демократичних сил, можуть розбитися на друзки при зіткненні з реакцією Москви. Точніше, з тим силовим тиском, який починає демонструвати щодо Литви всевладний президент М. Ґорбачов та його віддані прислужники у Верховній Раді СССР та в „покірливій більшості" на З'їзді (яку складають переважно народні депутати від середньоазійського реґіону та середньої Росії).

Не наважуючись одразу ж застосовувати збройне придушення національно-визвольного руху в колоніях, московська метрополія використовує економічну бльокаду, опираючись на підпорядкованість (партійну залежність) директорів промислових підприємств союзним міністерствам. У постанові Ради Міністрів, підписаній М. Рижковим, визнано за необхідне не звертати уваги на рішення законно обраного уряду Литви, а підприємствам союзного підпорядкування виконувати тільки розпорядження своїх міністерств (тобто уряду метрополії). При цьому наголос робиться на „загрозу соціяльно-економічному становищу в республіці, становищу трудящих... „Якщо ж перевести ці облудливі вислови на мову здорового глузду, стане зрозумілим, що уряд, правляча партійна верхівка створюють умови, за яких масова свідомість буде звинувачувати у наслідках економічної бльокади не її авторів, а провідників національно-визвольних рухів. І тут не виключено і застосування штучного „дефіциту" навіть на товари місцевого виробництва — адже система торгівлі також підвладна (як і вояка розподільча система) центральному відомству.

Вся облудливість і нелюдська сутність політики комуністів, їхнього імперського мислення розкривається в постанові РМ СССР. Поки йшлося про узвичаєне пограбування „республік" — колоній, у московського уряду не виникало стурбованости щодо становища трудящих. Хоча жили вони в отруєних промисловими викидами районах, працювали майже задурно, не мали ніяких надій на отримання порядного житла раніше, ніж вийдеш на пенсію... Та варто було новому урядові, обраному тими ж трудящими, зачепити — на благо трудящих! — інтереси імперських міністерств, як здійснявся страшенний галас на найвищому рівні хижацтва. Маскуючи власні домагання зберегти право безсоромного визискування колонії, міністерства і центральний уряд почали раптом видавати себе за захисників інтересів своїх кріпаків...

Разом з економічною бльокадою, уряд починає готувати й бльокаду військову. Варто було голові Верховної Литви Ляндсбер-

(Закінчення на стор. 4)

Іванна Савицька

Земляк з Белза

Скільки отих земляків крутиться біля нас у великому муравлиному місті, — самі знаєте. Оті маленькі — торгують овочами, цибулею і хлібом. Середні — вся кою фантиною, а товсті земляки, з грубими гаванськими сиґарами сидять у шкіряних фотелях на Волл стріті.

Земляк, що про нього мова, — власник дев'яти кам'яниць, що тягнуться довгим рядком уздовж 8-ої вулиці.

Галина заходить до заґратованого бюра платити своє комірне. В тому бюрі розкішним пано, на всю ширину кімнати пишається стінний календар і перший день місяця закреслений на ньому грубою зеленою лінією. Земляк чекає на цей день нетерпляче, і хоч ця нетерплячка їсть його довше як півстоліття, у земляка і тиск крови в порядку, і серце б'ється як належить, бо він, як сам каже, родом з життєдайного Белза.

Галина порпається у торбинці, шукає чека.

— Час моє мешкання малювати, — каже вона. — Шість років вже минуло. Стіни мов у кузні, стеля лупиться. Невже ж вам, пане, не соромно.

— Ой соромно, дуже соромно! — говорить Галині земляк. — Станемо малювати, як тільки сонце пригріє, повіє весняний вітерець.

— І ванну обіцяли направити, ну і що. Забули може? Пам'ять у вас не дописує?

— Ой дописує, землячко, першорядно дописує. Якби ж то тільки ванна і тільки ваша, а в мене на голові триста двадцять дві ванни й кожній чогось бракує, щось там потрохи капотить. Та ваша ванна лежить у мене на серці, ось тут, під чорним піджаком, з лівого боку камізельки.

— А як же буде зі світлом? Контакти гейби показилися, змовились проти мене, всі страйкують. Нічна лямпа не світить, радіо мовчить, залізко мов брила льоду.

— Контакти страйкують, кажете? Нічого дивного, землячко, нічого дивного. Задивились на інших і страйкують. Страйки тепер у моді, та їм це знудиться, швидко знудиться. Дошкульний весняний вітер і дощі, — найкращі ліки на страйки. Все буде добре, все буде наладнане. Так, так..

Галина, вийнявши чека, спитала ніби заклопотано:

— Який це день сьогодні? Я геть дочиста розгубилася. У мене справи, різні важливі справи...

— Першого квітня! — гукнув весело земляк, і тицьнув пальцем на календар.

Прощаючись, земляк сказав:

— Ви така точна, така у плаченні прецизна, як мій швайцарський годинник.

— А ви такаєте, як годинник: все так і так, так і так. Та врешті — решт киньте такати, кажіть правду, робіть щось. Ви ж обіцяли направити в дверях дзвінок!

Земляк приблід і схопився рвучко з фотеля. Лице у нього поморщилось, прив'ялі губи задрижали і він сказав:

— Завтра о восьмій ранку все буде виконане як слід. Все направлене, заткане, заліплене. А може б знизити вам комірне, що ви не те?

Галина підвела круглі від здивування очі і повна зворушення сказала:

— Спасибі за ваше серце! Ви добра, шляхетна людина, ви...

Земляк розсміявся і вистрелив сердито: — Prima Aprilis!

Микола Світуха

ПРО ЩО ГОВОРИТЬ ТИРАЖ ЖУРНАЛІВ?

Мірилом пробудження національної свідомости на Україні за останніх два роки став швидкий темп росту популярности багатьох українських літературних періодиків та поява нових суспільно-політичних видань. Зріст популярности таких журналів є пов'язаний у великій мірі з переорієнтацією редакторів на літературний матеріял, який задоволяв би природні духові потреби читача, а не служив ідеологічній лінії партії. Крім літературної творчости редакції більшости журналів реґулярно поміщують тепер історичні розвідки, автобіографічні довідки про дотепер мало відомі на Україні історичні постаті, а то й передруки статтей, які дотепер могли появлятися лише в закордонних виданнях.

Таку еволюцію перейшов і львівський літературно-мистецький та громадсько-політичний щомісячник „Дзвін", який до кінця минулого року появлявся під назвою „Жовтень". Аналізуючи причини безприкладного за умов останнього півстоліття, зросту тиражу журналу, головний редактор Юрій Коваль прийшов до висновку, що цей зріст зацікавлення треба завдячувати орієнтації журналу на „пошуки власного кута зору на болючі проблеми життя народу, його історії і культури".

На протязі двох останніх десятиріч тираж журналу „Жовтень" коливався в межах 15-ти тисяч примірників. Коли ж журнал, один з перших, „вхопив у свої вітрила буремний вітер часу", тираж його почав виказувати постійний ріст угору. Від ще скромного накладу 24,350 примірників у січні 1988 місячник „Жовтень" постійно здобував увагу і симпатії читачів, зустрівши початок 1989 року накладом вже 64,200. Під кінець року редакція втішалася справді неймовірним успіхом,бо це вперше за всі роки його появи тираж журналу переступив 100,000. Позбувшись з кінцем року віджитої доктринерської назви „Жовтень", від січня 1990 журнал увійшов в новий етап змагань за верхи популярности під новою назвою „Дзвін" у тиражі 107,000.

Але для повнішої і більше акуратної оцінки питання поширення кіл читачів рідномовного журналу потрібно глибшої аналізи мережі його передплатників на всіх землях України. Циферні дані подані редакцією рисують доволі однобічний образ. На долю трьох західніх областей України — Львівської, Тернопільської та Івано-Франківської — припадає поверх 71,000 примірників, в тому на саму Львівщину 48,429. Волинь і Ровенщина — це області з поверх двотисячним тиражем кожна. Більш як одна тисячна розходиться на Київщині, Буковині, в Хмельницькій і Дніпропетровській областях. Але навіть однотисячного тиражу не осягнули ще Запоріжжя, Полтавщина, Черкащина, Закарпаття, Вінницька і Кіровоградська області. Всі інші області України виказують заледве по кілька соток передплатників. Поза межами України в інших республіках СССР розходиться лише 1,339 примірників.

Більшість інших україномовних періодиків не осягнуло навіть і такого рівня тиражу. Єдина „Літературна Україна" може похвалитися зростом тиражу з 81-ої тисячі ще рік тому до 226,000 в лютому 1990 року. Цікаво редаґований ілюстрований квартальний журнал „Пам'ятки України", показує тираж 107,000, місячник „Дніпро" 63,300, „Вітчизна" 37,800, „Всесвіт" 38,000, а „Прапор" лише 9,800. Навіть взявши ці числа разом, це лише крапля в морі для 54-мільйонового народу!

Яке ж порівняння тиражу журналу „Дзвін" з подібними російськомовними літературними періодиками? Ось кілька прикладів: журнал „Огоньок" виходить тиражем 3,300,000, „Юность" поверх три мільйони, „Новий Мир" два мільйони. Навіть тираж літературних журналів Казахстану чи Прибалтійських народів набагато перевищує тираж будь-якого україномовного видання.

Однією з ключових передумов зросту популярности українських літературних періодиків — це їх поширення в бібліотеках, читальнях та школах України. Централізація замовлень української періодичної літератури в руках „Союздруку" створила умовини, в яких союзні відомства рішають, що стане доступним читачам чи студентам шкіл. Редакція „Дзвона" подає цифри які говорять самі за себе: до понад 60,000 бібліотек, десяток тисяч шкіл і технікумів в Україні минулого року потрапило лише 5,630 примірників журналу. Показники інших українських літературних часописів такі ж самі, коли не гірші. „Союздрук" наявно не зацікавлений поширенням україномовних періодиків серед населення України, не зважаючи на це, що матеріяльні засоби „Союздруку" черпаються від того ж таки українського народу. А хто ж несе відповідальність за поширення українських періодиків серед суцільних поселень українців на Кубані, в Казахстані, на Далекому Сході, а то й серед багатотисячних громад українців в Москві чи Ленінграді?

Враховуючи вислід недавніх виборів в Україні до обласних і республіканської Верховної Ради, треба сподіватися вже в цьому році далекойдучих змін апарату, що повинно б уможливити посилене темпо українізації та створити підстави для поширення тиражу україномовних періодиків. Та все ж ніякі державні розпорядження самі не забезпечать широкої циркуляції українського друкованого слова. Це можливе лише за умов відродження серед широкого загалу народу внутрішньої потреби плекання української духової культури.

Ол. Шпилька

Трохи психології

Відвідувачам з Совєтського Союзу часто крутиться в голові. Головокружіння у декого зникає після доброго відпочинку. Пояснюється воно втомою, змінами зон часу. Місцевий наш лікар-психолог Костя Присяжнюк називає ці вади фізичними. Остерігає він, одначе, перед головокружінням психічним, наслідки якого можуть залишити хронічні ускладнення.

До відвідувачів із „старого краю" він радить ставитись із обережністю та зрозумінням. Головне, каже, він — не підкреслювати різниць у житті та побуті. Не накривати своїх гостей несподіванками, не шокувати новизнами. Одним словом — полегшувати людям перехід із однієї дійсноти до іншої.

Ось, каже, при першій зустрічі родич кидається вам на шию з привітом: „Драстуйте!" Відповідлю із нашого боку треба також „драйстуйте". Не вертайте уваги, коли ваш родич зіб'ється на мову російську. Підкиньте і своє „харашо", „очень пріятно", „да, да".

Не признавайтесь до власности автомобіля яким ви везете свого родича з летовища. Авто ви позичили у свого начальника, взяли з підприємства, чи просто службово ним користуєтесь.

Переступивши поріг вашого дому, не згадуйте, що будинок ваш власний. Таке відкриття може викликати раптове головокружіння в людини з квітучого соціялізму. Запрошуючи до столу, не заставляйтеся різними делікатесами. Кажіть просто: чим хата багата і те що вдалось вистояти біля крамниць.

Якщо ваш гість схильний до чарки, старайтесь його тримати в нетверезому стані. Напідпитку йому легше сприймати протиріччя дійсностей. Намагайтесь випереджувати цікавість від-

(Закінчення на стор. 4)

ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЧОТИРИСТОРОННЮ КОМІСІЮ

III

У місцевостях, де всі віруючі — католики, або православні, там храм належить їм і Комісія покищо ці справи не розглядала. Вона розглядала тільки спірні справи в місцевостях, де є католики і православні, а є тільки один храм, або більше храмів, але нерівно розподілені. За ввесь час своєї праці у Львові Комісія рішила всього тільки шість таких спірних справ та написала окремий протокол для кожної справи з власноручними підписами всіх вісьмох членів Комісії, а саме:

У Жовкві (тепер його називають Несторів) комплекс домів колишнього монастиря, як також храми Пресвятої Трійці і Положення Ризи Пресв. Богородиці передати католикам, а храм Різдва Христового — православним; у Золочеві храм Вознесення Господнього — католикам, а храм Воскресіння — православним; у Миколаєві храм св. Михаїла — католикам, а храм св. Миколая — православним; у Яворі храм Різдва Пресв. Богородиці — католикам, а храм св. Юрія — православним; у Стрию храм Успення Пресв. Богородиці — католикам, а храм Благовіщення — православним; у селі Мшана (Городецького району), де є тільки один храм, котрий влада закрила через незгоду, рішено, щоб жителі села таємним голосуванням під наглядом представників обох сторін вирішили справу. Більшість, яка отримає існуючий храм, зобов'язана допомогти меншості побудувати новий храм.

У другу неділю Посту, 11-го березня, католицькі члени Комісії поїхали до Святопреображенського храму на відправу Божественної Літургії. Головним служителем архиєрейської Літургії св. Василія Великого був Владика Марусин, а з ним співслужили наші Владики — Сулик, Стернюк, Дмитерко, Курчаба, Сабрига і Вороновський, як також місцевий парох о. Ярослав Чухній та гість зі ЗСА о. Андрій Чировський і місцевий дикон. Співав добре згармонізований місцевий хор, а „Вірую" і „Отче наш" співали всенародно всі присутні з глибокою набожністю. При кінці Літургії Владика Марусин сказав Боже слово до вірних, що стояли і вщерть наповнили храм так, що вільного місця ніде не було.

Після Літургії ватиканських делеґатів запрошено до правої захристії, де зібралося біля 25 чільніших наших мирян з Комітету Оборони Української Католицької Церкви, з недавно вибраних народних депутатів і інші. Вони привітали ватиканських делеґатів та висловили свої думки стосовно методів леґалізації нашої Церкви.

Зустріч з українськими католицькими Владиками України

У понеділок, 12-го березня перед полуднем працю Комісії перервано, щоб відбути зустріч ватиканських делеґатів з українськими католицькими Владиками України. Зустріч відбулася в цьому самому приміщенні, де досі відбувалися наради Комісії. Була це для всіх присутніх радісна і незабутня хвилина, бо це вперше взаємно пізнали себе брати в Христовому єпископаті, рідні по вірі і крові не тільки для Владики з поселень але й декотрі з України, що досі не знали один про одного.

Владика Марусин у вступному слові привітав усіх і висловив їм велике признання й подяку за їхню геройську віру, за вірність Христові і Його святій Церкві та за це, що не завагалися прийняти на себе тягар єпископства, незмірно тяжке іго Христове, а ще в додатку в таких неймовірно тяжких обставинах. Відтак, Владика поділився з присутніми потрібними інформаціями. Опісля роздав односторінковий квестіонар та просив, щоб кожний Владика цей квестіонар виповнив, тому що потрібні є їхні особисті дані Святішому Отцеві для реєстрації і поміщення в офіційний ватиканській публікації т.зв. „Annuario Pontificio".

Були присутні ось такі Владики: Володимир Стернюк, ЧНІ, Филимон Курчаба, ЧНІ, Михайло Сабрига, ЧНІ, Юліян Юрій Вороновський студит, Софрон Степан Дмитерко, ЧСВВ, Іриней Ігор Білик, ЧСВВ, Павло Василик, Іван Семедій, Іван Маргітич і Йосиф Головач.

Опісля Владика Марусин пояснив деякі постанови церковного права стосовно нашої Церкви в Україні, як верховного (патріярхорівного) архиєпископства. Коли вже з Божою допомогою буде змога, щоб Святіша Столиця установила нормальну церковну структуру в Україні, тоді на власному Синоді під проводом свого рідного Глави й Батька наші Владики самі зможуть рішати спільно свої церковні проблеми, які сьогодні ще не полагоджені і можливо турбують декого. То ж терпеливо в братій любові треба зачекати до дня, коли Святіший Отець зможе унормувати нашу церковну структуру. Владики України ставили деякі питання,на які оба Владики — гості старалися дати вичерпні відповіді. Накінець зроблено спільну пропам'ятну знимку та запрошено всіх на обід. Тоді православні члени Комісії мали змогу познайомитися з нашими Владиками.

Дальша праця Комісії

Ватиканські делеґати отримали у Ватикані водночас з ватиканськими пашпортами та візами квитки на літаки з резервацією на поворотний лет з Москви до Риму з датою 15-го березня. Вони мали відлетіти зі Львова до Москви вже ввечорі 13-го березня. Так, отже для праці Комісії залишився тільки понеділок по полудні 12-го і вівторок вранці 13-го березня.

У понеділок по полудні на засідання Комісії прибув Івано-Франківський православний Архиєпископ Макарій, щоб представити проблему розподілу храмів в його місті. Зробивши це, він вийшов. Поверх тригодинні наради не увінчалися вирішенням проблеми.

У вівторок була в пляні тільки рання сесія Комісії, бо пополудне призначено на приготовання до від'їзду зі Львова. Ранню сесію призначено на приготовання Спільної Заяви для преси. Після кількагодинної дискусії про зміст, заяву підписали в імені католицьких членів Комісії — Владика Марусин, а в імені православних членів — Митрополит Методій.

Ще перед закінченням дискусій про зміст Спільної Заяви, Владика Стернюк встав і ось приблизно такими

(Закінчення на стор. 4)

Україна...

(Закінчення зі стор. 1)

але також на поборюванні українофобії.

В часі перебування у Києві Є. Стахів мав нагоду зустрітися з головою Товариства „Бабин Яр" І. Шляєном, який приготовляє окрему книжку про цю трагічну подію. Автор явно неґативно ставиться до ворожої українцям пропаґанди американських жидів та сам не знає випадків, щоб саме українці стріляли жидів у Бабиному Яру. Тому він радо згодився помістити в цій історичній книзі імена українців, які там загинули, що їх йому подав Є. Стахів. Другу корисну зустріч із представниками Товариства Єврейської Мови мав Є. Стахів у Львові, де осінню плянується спільна конференція, яка має вплинути на покращання стосунків поміж цими двома народами.

Але таки найважливіші у поїздці Є. Стахова по Україні були зустрічі з земляками та щиро-дружні розмови з ними на усі для них пекучі проблеми. Тут в розмові з ними у редакції „Свободи" він згадує зустрічі з Товариством репресованих у Львові, з представниками СНУМ-у в Києві, з делеґацією „Солідарности" в Києві, яка приїхала на дружні розмови з провідниками НРУП та із запросинами цих останніх на зустріч у Варшаві з Лєхом Валенсою і Тадеушем Мазовецьким, яка має відбутися у перших днях травня цього року. Для кращого наладнання стосунків з Україною має ще також відбутися гостина польських представників у Львові.

Не менше цікава та успішна була зустріч Є. Стахова із земляками в Карпатській Україні, де він мав розмови з представниками Крайової Ради НРУП, Товариства Української Мови і „Зеленого Світу". Там мав він нагоду побувати також в Ужгороді на мітингу в день уродин Тараса Шевченка і зробити запис на відео-стрічку про Карпатську Січ і президента о.д-ра Августина Волошина.

Члени НРУП із Карпатської України з огірченням розповідали Є. Стахову про створення проф. Павлом Магочим Товариства карпатських русинів, яке розділює мешканців Карпатської України на дві частини немов би це були два різні народи.

В Києві Є. Стахів, завдяки старанням співака Дмитра Гнатюка, що був господарем гостя із ЗСА відвідав міністерство культури, де його представник Юрій Олененко представив пляни майбутнього культобміну із ЗСА, куди має приїхати Київський театр опери та балету, а в американських музеях покажуть виставку мистців з України.

Музичне правління УССР в особі його голови Д. Гнатюка приготовило із представником УАКР договорення про співпрацю у культурно-мистецькій галузі.

В загальному враження Є Стахова із зустрічей, обсервації та розмов з'ясовуються в переконанні, що Україна демократизується у всіх ділянках, як саме можна було бачити у підготові до виборів, а нашим завданням є допомагати їй станути українською республікою парляментарним шляхом, мирним, без проливу крови.

Подібними обсерваторами подій в Україні були д-р Богдан Футей, Надія Мек-Коннелл з чоловіком Робертом, Мирон Куляс і Володимир Дудич, які поїхали як туристи, хоча плянували пов'язатися із конгресовою американською делеґацією, що вибиралася на поїздку в Україну під керівництвом конгресмена Дена Риттера. Як відомо, цій офіційній делеґації на вибори відмовлено віз і так група під проводом д-ра Б. Футея, в якій були українці, що займають урядові становища в американській леґіслятурі, вибралися самостійно. Вони у десятьох днях перебували в Києві та Львові саме в часі першого голосування на депутатів України і мали нагоду зовсім свобідно переглянути місця голосування і розмовляти з голосуючими, як також із рядом активістів НРУП і Української Гельсінкської Спілки в Києві і у Львові. Як інформував д-р Б. Футей і Н. Мек-Коннелл, ця група мала також можливість говорити з представниками Єврейського Культурного Товариства в Києві, які запевнили їх, що їхнє відношення до НРУП є дуже добре, вони є членами Ради Руху, а усі порівнювання НРУП із Товариством „Пам'ять" у Москві є безпідставні.

Наші спостерігачі виборів могли самі ствердити ряд неточностей у них, як, наприклад, факт, що урни були вже виставлені попереднього вечора, а мужі довір'я нікого не допускали, щоб побачити, чи ці урни були порожні. Також ніде не був публікований спосіб (процедура) голосування, обрахування карток голосуваня роблено олівцем, а в багатьох місцях забракло карток, щоб можна ними було голосувати. Також не всюди голосуючі діставали пояснення, хто із якої групи є на листі кандидатів, а треба взяти до уваги, як розповідає д-р Б. Футей, що це ж було перше явне голосування мешканців України, до якого вони досі не були звиклі і тому те, що їм радили — це вони робили.

Коли питаємося про загальні враження цієї групи обсерваторів із ЗСА про настрої та погляди в Україні, то вони відповідають, що завважили велику різницю між настроями Львова і Києва, але і в столиці знаходять зміни на краще. У зустрічах із представниками НРУП і УГС можна було відчути, що не всі вони є одної думки, але всі свідомі, що єдність конечна у державному будівництві. Усі вони реалісти і здають собі справу, що мусять іти з часом і вперед, бо народ їх до цього своєю спонтанністю змушує. Але перешкод на шляху до самостійности ще багато і тому треба їм усім давати повну підтримку цілої української спільноти в діяспорі.

Як завважуємо із розмов з цими останніми відвідувачами України, у них подібні враження та подібні висновки: ці вибори — це була кристалізація національної свідомости, з якої НРУП вийшов переможно зі своїми гаслами відродження і суверенітету. Єдність і тут і там та спільна взаємна допомога, зокрема із діяспори — Україні конечна, виміна досвіду, культурних надбань, виміна усіх надбань професійного характеру є на потребу, але все це повинно бути скоординоване, узгіднене та для спільного добра.

Зустріч відвідувачів з провідниками НРУП в Києві в будинку СПУ.

Очікують вислідів виборів (зліва): Б. Тарнопільський, В. Дудич, д-р Б. Футей, Б. Тимошенко, М. Куляс, Н. Комарницька-Мек Коннел

Під час мітингу в Києві

В Міннеаполісі засновано Товариство сприяння Народному Рухові України

Міннеаполіс. — Тут в неділю, 18-го березня ц.р., заходами Ініціятивного комітету було скликано установчі збори з метою заснування Товариства сприяння Народному Рухові України. Збори відбулися в залі української православної церкви св. Михаїла.

Збори відкрив голова Ініціятивного комітету д-р А. Лисий. Він коротко пояснив потребу заснування Товариства та провів вибір президії зборів.

В рамках програми були виголошені такі короткі доповіді: д-р А. Лисий „Інформації про Народний Рух України", д-р В. Анастас „Останні події в Україні", інж. О. Полець „Для чого потрібне Товариство сприяння Народному Рухові" і В. Станиславів „Шляхи та способи праці Товариства".

Після доповідів відбулися запити та дискусія. По довшій виміні думок було вирішено створити Товариство сприяння НРУ і вибрано управу Товариства. Головою Товариства вибрано д-ра Анатолія Лисого, його заступником д-ра Володимира Анастаса, секретарем Василя Станиславова.

Учасники зборів з великою увагою поставилися до подій в сучасній Україні та майже всі присутні підписали членські заяви і зложили відповідні членські вкладки та пожертви на допомогу Народному Рухові України.

На зборах був присутній гість з України Юрій Зелюх, який є професійним журналістом та членом Ради „Чорнобиль", яка займається опікою над жертвами Чорнобилю. Він поінформував присутніх про екологічні обставини в Україні, про затроєння повітря, занечищення довкілля, про брак шпиталів, сенаторій та медичних засобів для лікування хворих.

При цій нагоді також Дарія Лиса, яка день тому повернулася з України, коротко розповіла про свої враження із зустрічів з членами Руху в Києві і Львові. Розповідаючи про свої враження, вона показала тризуби і емблеми Руху та прапорці з тризубами, які тепер вживаються в Україні при всяких оказіях.

Під час зборів на залю прибули телевізійні репортери, які мали інтерв'ю з доктором Лисим і д-ром Анастасом про ціль і завдання Товариства. Ця зустріч була показана у вечірніх годинах в телевізійній передачі.

На закінчення голова зборів д-р А. Лисий подякував присутнім за численну участь, за жертвенність та повне зрозуміння потреби моральної і матеріяльної допомоги Народному Рухові України.

В. Станиславів

Сиракюзький університет вшанував українського мовознавця-славіста

Сиракюзи, Н.Й. (П. Бурак-І. Букса). — Слов'янський відділ Сиракюзького університету попрощав досвідченого педагога та мовознавця-славіста, 31-го грудня 1989 року, після 33-річної викладацької праці, проф. Яків Гурский офіційно перейшов на емеритуру.

Велику пошану, що нею користується слов'янський відділ Сиракюзького університету в академічно-професійній громаді міста і околиць, треба завдячувати значною мірою наполегливій і відданій праці проф. Гурського, який був керівником слов'янського відділу від 1976 року. Особливу увагу у своїй педагогічній та науковій праці присвятив він українській мові. Щоліта протягом 1974-1987 років викладав він в Українському Вільному Університеті в Мюнхені, Західня Німеччина, а від 1987 року він є редактором мовознавчих статтей англомовної Енциклопедії України. На цю позицію порекомендував його як „одного з небагатьох кваліфікованих українських мовознавців поза Україною", професор Колюмбійського Університету Юрій Шевельов. Завдяки проф. Гурському українська мова викладалася в Сиракюзькому університеті протягом останніх 30-ох років, як на нижчому, так і на аспірантському рівнях.

Протягом багатьох років студенти й колеґи-лінґвісти в Німеччині та Югославії, як також у Гарварді, в Пенсильванійському стейтовому університеті, в Дикінсон коледжі та в інших місцях мали нагоду користатися з його педагогічного досвіду знання слов'янських мов. Понад 300 студентів, наприклад, закінчило курси української мови в Сиракюзькому університеті. Будучи часто перевантаженим викладанням та обов'язками керівника слов'янського відділу, д-р Гурський ніколи не переривав своєї професійної та наукової діяльности. Особливо він був тісно пов'язаний з життям і працею Українського Інституту Гарвардського Університету та Української Вільної Академії Наук у ЗСА. Тепер д-р Гурський працює над „Македонсько-українським словником".

Проф. Я. Гурський

З нагоди переходу д-ра Гурського на емеритуру Сиракюзький університет влаштував на його пошану бенкет, що відбувся 27-го жовтня 1989 року в університетському „Драмлінс" ресторані. У бенкеті взяло участь понад 100 його колеґ приятелів, членів родини та колишніх і теперішніх студентів. Ті, що не могли бути присутніми особисто, надіслали своєму другові та вчителеві привітання й листи, які були оправлені в книгу на згадку про їхню глибоку повагу і вдячність. Колишні студенти з таких віддалених місць як Берлін та „Малоросійський Скит" св. пророка Іллі на Афоні в Греції, засвідчили його „любов та ентузіязм до мов" та його особливу чуйність і уважність до своїх студентів. Багато колеґ звернули увагу на його стійкість і непоступність в обстоюванні правоти своїх поглядів для добра слов'янського відділу. Студенти відмітили його безмірну терпеливість і палке бажання, щоб кожний з них навчився мови, чи то була російська, чи українська, чи болгарська, чи македонська.

Колишній студент Борис Гудзяк написав „Ви стимулювали нас у галузі знання своїм прикладом як відданий педагог і відповідальний учений". Аніта Велич поділилася своїм досвідом у клясі. „Я мушу вивчити це... як я можу розчарувати професора Гурського? Він так старається. Його сподівання і наша свідомість своїх недомагань спонукали нас більше до кращого розуміння предмету, ніж будь-який інший учитель мови міг це зробити".

Червоною ниткою, наявною в усіх листах, було свідчення про відданість д-ра Гурського своїм студентам. Д-р Гурський завжди ставив своїх студентів на першому місці. Хоч тепер офіційно і на емеритурі, він продовжує консультувати чотирьох докторантів щодо їхніх дисертацій. Його можна дійсно схарактеризувати словами американського педагога Генрі Адамса: „Вплив учителя постійний. Учитель ніколи не може сказати, де його вплив кінчається".

ДІТИ — ДІТЯМ

У Клівленді при українській громаді успішно працює жіночий Комітет Суспільної Опіки. Членами Комітету є жінки-мами, завданням яких є організувати і помагати тим, що тої помочі потребують. Очолює Комітет Славка Оришкевич, ініціяторка програми „Озвучена книга" для незрячих українців.

Діяльність комітету широка і всебічна, особливо тепер. Це — допомога письменникам, мистцям, дітям Чорнобиля, провідним діячам України, які відвідують наші громади тут, в Америці.

16-го лютого ц. р. з рамени Комітету Марія Фур-Федьків провела успішну акцію в парафіяльній школі собору св. Йосафата в Пармі, Огайо, в користь допомоги дітям Чорнобиля. В порозумінні зі сестрою Хризостомою, директоркою школи, запросили студента права Андрія Футея, — який щойно повернувся з поїздки в Україну, перевозив з Америки для дітей Чорнобиля ліки, вітаміни, забавки й інші речі, щоби їм розказав про відвідини шпиталів і дітей в Україні.

Андрій Футей розказав про трагедію, яка стрінула нещасних дітей в Чорнобилі і широкій околиці, розказав про цілковитий брак в Україні медикаментів, лікарських приладів, шприців, вітамінів та інших речей, потрібних до лікування дітей. Діти після чорнобильської катастрофи родяться здеформованими, каліками і недорозвиненими. „Неможливо переказати словами того, що я бачив і що з плачем розказували мені родичі тих людей", — сказав А. Футей.

Діти слухали дуже уважно, вони співчували тим нещасним дітям і виявили велику охоту їм допомагати. Після доповіді ставили ще додаткові питання. Для цікавости, як думають наші 8 — 12-літні діти, наводимо кілька запитань: „Чи нуклеарна радіяція має шкідливий вплив на харчі?", „Як можна усунути радіяцію з повітря і землі?", „Якою мовою говорять українські діти в Україні?", „Чи в Україні є проблема з забрудненим повітрям?" „Чи молодь уживає в Україні наркотики?".

Після доповіді, питань і відповідей, М. Федьків звернулася до дітей з проханням і закликом, щоб вони кілька днів відмовили собі солодощів, морозива й іграшок, а ті гроші зложили для дітей в Чорнобилі. Діти радо пообіцяли і зложили пожертву в сумі 567 дол. Це велике зрозуміння дітей, їх відмова від приємностей, щира і велика жертвенність заслуговує на признання і похвалу української громади. Комітет Суспільної Опіки прийняв ту велику кількісну пожертву наших дітей зі щирою вдячністю і перешле її дітям Чорнобиля.

Комітет Суспільної Опіки щиросердечно дякує Андрієві Футеєві за таку вичерпну доповідь і заохоту дітей помогти нещасним дітям в Україні. Дякуємо також сестрі Хризостомі і учителям за допомогу в проведенні згаданої акції в школі.

Марія Фур-Федьків

Замість квітів на могилу

бл. п. о. Юліяна Осадци

складаємо в Його пам'ять на Фонд ім. Ганусі Сверстюк для порятунку дітей — жертв Чорнобиля:

Модест Осадца	$50.00
Аполінарій Осадца	$50.00

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашої Найдорожчої та Незабутньої

ДРУЖИНИ, МАМИ І БАБЦІ

бл. п.

ОКСАНИ ФАРМІҐА БОГДАНОВИЧ

запрошує Родину та Знайомих на

СЛУЖБИ БОЖІ

які відправляться:

в четвер, 5-го квітня 1990 р. в церкві Пресвятої Тройці в Кергонксоні, Н. Й., о год. 9-ій ранку;

в суботу, 7-го квітня, в церкві св. Духа у Бруклині, Н. Й., о год. 8-ій ранку;

в понеділок, 9-го квітня, в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й., о год. 9-ій ранку та

в Бразилії.

Опечалений МУЖ з РОДИНОЮ

ПОДЯКА

Дня 16-го червня 1989 року з волі Всевишнього, несподівано, на 27-му році життя, згинув в летунській катастрофі в Африці

наш Найдорожчий і Незабутній

СИН І БРАТ

бл. п. US Coast Guard Lieutenant

АНДРІЙ МИКОЛА ЧАПОВСЬКИЙ

Цією дорогою складаємо нашу сердечну подяку мит. прот. Несторові Ковалеві, пароховi української православної церкви св. Михаїла в Скрентоні, Па. за похоронні відправи, за зворушливі прощальні слова і за моральну підтримку, яку ми одержали в так невимовно тяжкий і болючий час, від Панотця та Його дружини Тамари.

Надзвичайна подяка найближчій Родині, Приятелям, Знайомим і членам US Coast Guard, які так чисельно взяли участь в похоронних відправах та висловили нам свої співчуття особисто, листовно і телефонічно.

Теплими словами прощали Покійного: о. Нестор Коваль; товариші шкільної лавки Майк Завада і Тед Рицик; від US Coast Guard лейтенант Едвард Екві, капелян-лейтенант Джан Вілсон і капітан Джин Паркер; з далекої України кузин Мирон Глубиш і брат Юрій. Дуже зворушливо і ніжно прощала мого Найдорожчого Сина його хрещена Мати, а моя довголітня і найближча приятелька Бронислава Скорупська. Всім вищезгаданим — велике спасибі.

Дякуємо всім тим, хто в Світлу Пам'ять Покійного зложив щедрі пожертви на громадські цілі, на стипендійний фонд ім. Покійного, хто замовив Служби Божі за спокій душі бл. п. Андрія і тим, хто прикрасив Його гріб чудовими квітами.

В пам'ять Покійного замість квітів на свіжу могилу зложили на Українську Гельсінкську Спілку:

$115 — Родина;
$60 — С. і Г. Максим'юк;
$50 — А. і І. Стратієнко;
$30 — А. і О. Гелетканич;
по $25 — М. і Л. Белендюк, І. і З. Маліновські, О. Суховерський;
по $20 — В. Безсонів, Ф. і О. Гарріс, о. Н. Коваль, В. Марущак, С. Сепешко, Б. Скорупська, І. і О. Яцишин, М. Ящук;
по $10 — В. Вербовський, М. Ґолець, В. Сердюк, О. Стецина, П. Стецина, Т. Сущик, Д. Фурманець.

На Український Музей при Церкві-Пам'ятнику св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.:

$30 — Д. Кузик.

На Стипендійний Фонд в пам'ять бл. п. Покійного зложили:

$600 — А. Чаповська;
$200 — С. і С. Дерев'янко;
$100 — Ю. Тутка;
$60 — Я. і Т. Сливка;
$50 — І. М. Бак-Бойчук;
$30 — С. і А. Джет;
по $25 — д-р Й. і О. Кравченюк, Я. і Г. Пронько, М. і К. Славич, Ю. Тутуа, д-р А. і Н. Тчецяк, Український Золотий Хрест;
$10 — І. і Н. Куйдич;
$3,300 — члени U.S. Coast Guard, приятелі з Каліфорнії і Моунтайнтон, Па., однокласники з середньої школи, U.S. Coast Guard Academy

Разом	$5,090

Всі пожертви в пам'ять Покійного були передані згідно з бажанням жертводавців. Якщо через недогляд когось з жертводавців пропустили — просимо вибачення.

В глибокому смутку:

мати — АЛЬБІНА
брат — ЮРІЙ

Шевченківське свято в Кергонксоні

Заходом Школи Українознавства під патронатом місцевого відділу СУА відбулася в Кергонксоні у неділю, 11-го березня,святочна академія для вшанування Великого Кобзаря Тараса Шевченка. Після Служби Божої у вщерть виповненій залі церкви св. Трійці відбулася академія, що її відкрила коротким словом голова відділу СУА д-р Стефанія Барановська. Учні школи під диригентурою П. Олексів при фортепіяновому супроводі Еви Панчишин відспівали разом із учасниками на залі „Заповіт".

У мистецькій частині програми учні школи виконали такі точки: рецитацію „Поклін Тарасові" Уляни Кравченко виконали Софія Феліціяно, Віра Феліціяно, Олесь Стецик, Софійка Стецик, Ляриса Панчишин, Мирослава Фединяк і Маркіян Фединяк.

Вірш „Україна" Іванни Савицької виконали діти садочка Татяна Флис, Аріяна Флис, Микола Лонкевич, Христофер Кушнір, Христина Олексюк під диригентурою Каті Флис.

Вірш „На Великдень" Тараса Шевченка виконали Ева Панчишин, Лукі Воет, Наталка Панчишин, Микола Феліціяно і Аріяна Лонкевич.

Учні під диригентурою П.Олексів при фортепіяновому супроводі Софії Феліціяно виконали три пісні: „Реве та стогне", „Садок вишневий" Тараса Шевченка та „Станьмо разом".

Доповідь про Тараса Шевченка виголосила ред. Людмила Волянська. У своїй глибоко осмисленій доповіді вона змалювала велич Тараса Шевченка як генія, пророка, духовного провідника і батька сучасної української нації. „Немає у нашій мові такого слова, щоб ним можна охопити велич Шевченка, — сказала доповідачка. — Шевченко глибоко переживав трагічну долю України і завдяки силі свого геніяльного слова доврешив діла, на яке ніхто ще не спромігся. Шевченко врятував Україну, яка у той час була в стані цілковитого занепаду, він пробудив народ і заклав міцні основи для Нової України, перетворив українські маси в монолітну націю. Два слова сплелися в могутнє гасло, якому Шевченко присвятив усе своє життя. Це гасло: Бог і Україна. Немає ні одного вірша, ні однієї поеми у Шевченкових творах, де це гасло не було б віддзеркалене. Минулого року ми відзначили 175-ту річницю з дня народження Шевченка. Цього року відзначаємо 150-ту річницю появи першого „Кобзаря" — невеликої розміром книжки, що поставила Тараса Шевченка на чоло нашої літератури і народу взагалі.

Тож не диво, що так як колись завдяки Шевченкові відродилася Україна, так і тепер усім тим, що стали в авангарді відродження України, присвячують слова Шевченка і дають їм силу і наснагу боротися за свої людські і національні права. Шевченко до кінця свого життя вірив, що правда переможе і Україна відродиться. Тож вірмо в перемогу нашої правди і справедливости".

У дальшій частині мистецької програми хор „Золотий Гомін" під диригентурою д-ра Олега Волянського виконав пісню „Думи мої", учениця Ліда Підлусь ка продеклямувала вірш Т. Шевченка „Мені однаково" і знову хор „Золотий Гомін" виконав дві пісні: „Чого мені тяжко" і „Учітеся, брати мої".

Національним славнем закінчено свято в пошану найбільшого борця за волю України Тараса Шевченка.

Р.Б.

ДОРАДНИК ДЕПАРТАМЕНТУ оборони Вілліям Галвин признався до вини, що він, за допомогою перекупства, намагався отримати засекречені матеріяли з Пентагону. Прокуратор обвинуватив Галвина, що він надужив довір'ям, яке йому було надано як високому службовцеві і дорадникові у Департаменті оборони, а крім того взагалі не платив федеральних податків від своєї високої платні і придбаного маєтку. Суд встановив, що Галвин, Пейслі і два ізраїльські бізнесмени отримали два мільйони долярів винагороди, як „подяку" за їхню вірну працю від ізраїльського концерну „Мазлят", що спеціялізується в продукції модерної зброї.

Відбулись...

(Закінчення зі стор. 1)

допомогу для України від американського уряду, різних інституцій чи індустрії. Фінансування інформаційного бюра у Вашінгтоні треба оцінювати як великий плюс в інформуванні чужинецького світу.

Головний радний Андрій Кейбіда подякував Управі Округи за влаштування бенкету для відзначення 95-тиліття УНС, а У. Дячук за поважну дотацію для закупу автобуса для школи св. Івана Хрестителя в Ньюарку.

Головний контролер УНС адв. Нестор Олесницький, висловив свої спостереження про зміни, які швидким темпом проходять на Україні. Він сказав, що зараз маємо до діла з приїздом нових людей і груп з України. Це є побажане явище, але з другої сторони ми є змушені бути селективними в підборі людей, з якими ми будемо співпрацювати і помагати. Він дальше ствердив, що події в СССР і Східній Европі є для нас корисними, але ми мусимо бути приготованими хоч би тільки мінімально їх використовувати.

Номінаційна Комісія подала до листу нової управи для Округи, яку одобрили одноголосно Загальні Збори. Склад управи на нову каденцію є такий: голова — мгр Володимир Сенежак, містоголова — Галина Чорномаз, секретар — Теофіль Клебан, касир — Володимир Боярський; Контрольна Комісія: Осип Труш — голова, Іван Стефуришин — член, Володимир Шпирка — член.

Відбулася оживлена дискусія над порушеними справами у звітах і інформаціях представників від Головної Екзекутиви УНС. Новообраний голова своїм заключним словом закрив Збори, а всі присутні при перекусці продовжували в дружній атмосфері дискутувати над заторкненими справами.

Час...

(Закінчення зі стор. 2)

гісу обмовитися в інтерв'ю польським журналістам що до продажу енергії литовської АЕС на експорт, як М. Рижков включив у постанову наказ про посилення охорони цієї АЕС та інших промислових підприємств союзного підпорядкування.

Вкупі зі згадкою про термінове здійснення „додаткових заходів, виходячи з ситуації, що склалася", це створює типову картину дій Горбачова і Рижкова, яка в усьому цивільному світі називається „втручанням у внутрішні справи" або ж „агресію проти держави, що визволяється з колоніяльного стану". Що ж, большевикам не вперше звертатися до агресії — починаючи з 1918 року, коли вони на німецьких кайзерівських багнетах поневолили незалежну Українську Народну Республіку, і до року 1939, коли з німецько-фашистським урядом, (розподіливши сфери впливу) „проковтнули" силоміць незалежні Балтійські держави. От тільки нині, здається, звільнена від большевизму Німеччина, яка прямує до об'єднання, вже нізащо не піде на нову змову з Москвою. Скоріше, вчинить навпаки, і чим швидше, тим краще для тих сил, які прагнуть спокою і стабільности у всьому світі.

Тоді в КПСС залишиться тільки слабенька надія на напіврозкладену армію...

Сподівання на армію покладає не тільки КПСС. Сили реакції в Литві та Естонії останніми днями відверто демонструють на мітингах героєвізних інтерфронтів їхню „єдність" з армією.

Вони намагаються „грати мускулами", залякуючи народ промовистими натяками на те, що перемогти відроджувану демократію в змозі саме Прибалтійський військовий округ. Але народ, доведений до відчаю збройним руйнуванням своїх надій, обурено знаваною Москви до свого, законно обраного ним, уряду — чи такий народ підкорятиметься відтепер силі? А що, як ні? Чи не загрожує те процесом дестабілізації як в Совєтському Союзі, так і в усьому світі процесом, якого так лякаються всі ділові кола західних країн? А що подібний перебіг подій можуть спровокувати ті ж таки інтерфронтівці, засвідчив виступ на мітингу у Вільнюсі якогось доктора юридичних наук І. Кучерова — він закликав до створення робітничих загонів самозахисту, кампаній громадянської непокори новому урядові Литви.

Коли до таких засобів боротьби з антидемократичними рішеннями центрального уряду вдаються демократичні сили, включаючи й МДГ, їх не зважаючи на статус народних депутатів (не кажучи вже про активістів політичних організацій), називають екстремістами й вимагають судити за порушення закону та протиправні заклики. Тут же йде мова про фактичний заклик до насильства, до бунту проти законної влади — а правоохоронні органи анічичирк! Мовляв, так і треба! Для збереження тоталітарної системи большевиків все згодиться!

Придушити Литву! — таке гасло висунув сьогодні і М. Горбачов і центральний уряд. Бо наслідування її прикладу загрожує їм усім повним розпадом імперії, її дійсним перетворенням на спілку різних і незалежних держав. І ми, на Україні, мусимо вже сьогодні зважати на те, що смертельно поранений, оскажнілий звір тоталітаризму готовий нині практично на все...

Трохи...

(Закінчення зі стор. 2)

відувача власними запитаннями. Оминайте оглядини крамниць та зустрічі з іншими членами родини. Говоріть потихцем, часто оглядайтесь чи хтось не підслуховує вашої розмови. Пригадуйте відоме: „стіни мають вуха".

Інформуйте, що місцеві крамниці діляться на відкриті і закриті. Закриті розподільники призначені людям із впливами та зв'язками з урядовими чинниками. На щастя, у вас такі зв'язки існують, тому й закриті розподільники для вас відчинені. У доказ ваших привілеїв покажіть пластикову кредитну картку. Користуйтесь нею при розрахунках. Партія, мовляв, забезпечує. Для відвідувача це все самозрозуміле.

Поїздки у вашому районі обмежені радіусом десяти кілометрів. На дальші віддалі вимагаються довідки та дозволи поліції. Висловлюйте надію, що гласність і перебудова колись прийде і в ці сторони визиску трудящих та клясових нерівностей. Вимовляйте це стиха, оглядаючись.

Ваш відвідувач все це добре зрозуміє. Одне йому буде не втямки: його врятовано від головокружіння. А це щастить небагатьом.

Інформації...

(Закінчення зі стор. 2)

словами звернувся до членів Комісії: Дорогі Владики, ми тут на цій Комісії старалися робити таку роботу, яка може декого задовільнає. Ми, однак, не старалися робити того, що задовільнило б нашу Церкву. А наша Церква очікує від нашого тут зібрання, від наших представників Апостольського Престола, від православних і від нас самих, щоб ми зробили більше ніж ділити храми. Я вважаю, що ми повинні почати таку роботу, яка задовільнила б нашу Церкву. Вчора я передав православним Владикам мій проєкт такої праці, моїх 15 вимог. Сьогодні я передав копію тих же моїх вимог ватиканським представникам. Ці вимоги є для нашої Церкви так необхідні, що без сповнення їх я не можу далі брати участи в цій Комісії. Опісля Владика Стернюк залишив приміщення нарад Комісії.

Тому, що Комісія вже не була в повному її складі, то дальшу працю припинено. Прийнято текст Спільної Заяви, запрошено на залю нарад кореспондентів, що чекали біля дверей, їм прочитано Заяву. На цьому закінчено працю Чотиристоронньої Комісії.

В дорозі додому

Ватиканські делегати цього ж дня, 13-го березня 1990 року виїхали літаком до Москви, бо тільки там можна дістати літак прямого лету до Риму. Вільний день в Москві делегати використали на оглядання церков. Припадком вдалося їм дістати дозвіл відвідати і поклонитись оригінальній володимирівській (вишгородській) іконі Пресвятої Богородиці в Третяковській галереї, що, звичайно, закрита для відвідувачів. Ця ікона нашої небесної Неньки походить з Києва і була правдоподібно там в час Хрищення України. Хоч нікого до цієї галереї не впускають, то, однак, наша Цариця, що Її Ярослав Мудрий віддав в опіку наш нарід і край, зволила прийняти двох своїх українських синів-католиків.

До Риму Владики повернулися пізно ввечорі в четвер, 15-го березня. Ранком 16-го березня вони відвідали Архиєпископа Едварда Кесседі, щоб йому розповісти про працю Комісії. Владика Сулик по полудні відвідав Блаженнішого Кардинала Мирослава і в довгій розмові, записаній Блаженнішим на звукозапис, розповів йому про Комісію і свої враження з рідних земель. В суботу, 17-го березня увечері, Святіший Отець запросив обох Владик до себе на вечерю. Тоді там була змога здати йому усний звіт з праці Комісії. Святіший Отець з великою цікавістю вислухав звіт, та подякував обом Владикам за труд і поблагословив їх.

У понеділок, 19-го березня я виїхав літаком додому, дякуючи Пресвятій Богородиці за Її матірню опіку в час подорожі.

Кінець.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Провід УСЦАК відбув наради

Ньюарк, 22-го березня (О. Т.). — В нарадах, що відбулися тут в Домі УСВТ „Ч. Січ", взяли участь: М. Стебельський (голова), Я. Козак (заступник), М. Бокало (секретарка), О. Напора (фінансовий), Р. Глушко (організаційний), О. Твардовський (пресовий), Є. Чижович (ланковий футболу), О. Лесюк (ланковий відбиванки), Ю. Савчак (тенісу), Ю. Храневич (настільного тенісу), д-р О. Попович (шахів), Ю. Попель (лещетарства), Є. Зібліжевич (плавання) і І. Ісаїв (легка атлетика). З управи делегатури Схід присутні були: Я. Качай — секретар і М. Борецький — пресовий референт.

Наради відкрив голова М. Стебельський, який в короткому слові поінформував присутніх про дотеперішню діяльність і особливо про успішне відновлення делегатури на Канаду, яка вже розпочала свою активність. На жаль, ще й досі не вдалося зреалізувати пляну відродження делегатури УСЦАК-Захід. Намагання в цій важливій для УСЦАК справі продовжуватимуться. Нав'язуючи до святкувань 35-річного ювілею УСЦАК, що саме припадає на цей рік, голова проголосив, що всі цьогорічні спортові імпрези і турніри будуть присвячені ювілеєві. З тієї ж нагоди „Ювілейний збірник", одначе з огляду на брак фінансових засобів це видання відложено на майбутнє. Були зроблені старання влаштувати ювілейний бенкет під час якого мали бути відзначені заслужені діячі УСЦАК. Закінчуючи свій вступ, голова висловив задоволення з дотеперішньої праці управи та ланкових, які успішно виконують свої статутові завдання. Далі звітували: О. Напора (фінансовий), який подав вичерпні дані про дотеперішні приходи і розходи та стан каси, який нині виносить 3,359 дол. Р. Глушко (організаційний) поінформував про дальші можливості відновлення делегатури Захід, якщо теперішні намагання не дадуть бажаного результату.

О. Твардовський (пресовий референт) поінформував коротко про свою працю та при цьому закликав представників усіх спортових осередків подавати вістки із спортової діяльности, як теж пильнувати приїзди спортовців з СССР, в яких є включені українці. Ми повинні приязно зустрічати цих спортовців, інформувати їх про нашу діяльність, та в міру можливостей заохочувати їх до боротьби за створення Олімпійського Комітету в Україні та за створення самостійних спортових репрезентацій, які змогли б виступати на міжнародній арені. Цю боротьбу нині ведуть, покищо, симпатики спорту в Україні та патріотична українська молодь.

Є. Чижович (ланковий футболу) вказав на труднощі з огляду на те, що в наших дружинах виступають футболісти неукраїнського походження, — влаштувати першенства УСЦАК в цій ділянці спорту. Ю. Попель (ланковий лещетарства) подав короткий звіт з відбутих лещетарських першенств в Сонг Мавтейн, Тулі, Н. Й., в яких взяло участь понад 30 лещатарів господарем був „Сокіл" Сиракюзи, організаторами КЛК Ню Йорк. Ю. Савчак (ланковий тенісу) подав письмовий звіт із сходин тенісової ланки УСЦАК на Союзівці, де остаточно був вложений календар усіх тенісових турнірів у цьому році. Порушено там частинно деякі питання у справах плавацьких першостей УСЦАК, що традиційно проходять на басейні Союзівки. Д-р О. Попович (ланковий шахів) коротко згадав про відбутий наприкінці минулого року шаховий чемпіонат УСЦАК, що його господарем був новостворений шаховий клюб ім. проф. Степана Попеля. Дальше поінформував присутніх, що цьогорічний турнір відбудеться 26, 27 і 28-го травня в Торонто в приміщенні місцевого СТ „Україна". В дальшому ході нарад відбулася широка і річева дискусія над звітами та деякими пропозиціями.

Прийнято до відома і схвалено календар спортових імпрез УСЦАК, відложено на весну пропонований Ювілейний бенкет з огляду на конфліктну дату (6-го жовтня) коли КЛК має свій тенісовий турнір. На закінчення голова апелював до представників усіх наших спортових осередків вислати кандидатів на відбиванковий курс суддів УСЦАК, що вже було проголошено в „Обіжнику" УСЦАК.

Після закінчення цих нарад, відбулися сходини управи делегатури Схід, в часі яких обговорено справи цьогорічних Ігрищ молоді, що пройдуть 4-го серпня ц. р. на оселі СУМ в Елленвілі у звуженому форматі. Покищо заплановано змагання в легкій атлетиці і плаванні, але в них можуть взяти участь спортовці теж теренів інших делегатур. Досить живо обговорено теж заплянований візиту Львівських „Карпат", що їх приїздом займеться Управа УСО „Тризуб" Філядельфія. Футбольні зустрічі з „Карпатами" мали б відбутися у Філядельфії, Чикаго, Дітройті і Клівленді. Виринула пропозиція організувати теж одні змагання в Північному Ню Джерзі із збірною „Ч. Січі" — „Крилатих" і УСК-у. Ці змагання з „Карпатами" мали б пройти під патронатом УСЦАК. Покищо невідомо, коли поцастить „Карпатам" прибути до ЗСА (в червні, чи вересні ц. р.). Організацією збірної мав би займатися ланковий футболу УСЦАК Є. Чижович.

В загальному треба відмітити, що як наради УСЦАК, так і сходини управи делегатури пройшли діло й гармонійно, усі члени проводу УСЦАК і ланкові солідно та відповідально виконують свою працю, яка без сумніву принесе користь нашому організованому спортові на терені діяння УСЦАК.

З виступів відбиванкових дружин „Ч. Січі"

В суботу, 17-го березня ц. р. чоловіча відбиванкова дружина „Ч. Січ" була учасником турніру ЮСВБА, що його організував відбиванковий клюб університету Ратгерс Ню Брансвік. В цьому турнірі змагалося чотири дружини із п'яти зголошених. Гри пройшли круговою системою по три сети кожна і на закінчення фінальна між двома чоловими дружинами за першенство. „Ч. Січ" здобула такі вислідн: „Аксе" ВК — 13:15, 15:13, 15:11, „Чикаго Вест" ВК — 15:11, 15:12, 13:15, „Міднайт" Ратгерс ВК — 12:15, 15:8, 10:15. Згідно з цими вислідами „Ч. Січ" і клюб „Аксе" здобули спільне друге місце і тому провід турніру зарядив додатковий сет, в якому „Січовики" зазнали поразки 8:15 і таким чином зайняли третє місце турніру. У фіналі „Міднайт" Ратгерс переміг „Аксе" в двох сетах і остаточно здобув першенство турніру. Склад „Ч. Січі" в цих змаганнях: М. Олесницький, Л. Олесницький, А. Голинський, П. Боднар, А. Стасюк, А. Гной, А. Гладкий, Д. Савицький.

(от)

УСК Ню Йорк — „Малзія" СК — 3:1

В неділю, 25-го березня ц. р. обидві дружини УСК-у відбули свої першенські ігри за чемпіонат ІІІ-ої дивізії Космополітальної ліги. Перша дружина здобула цінну перемогу з албанським клюбом „Малзія" вислідом 3:1. До перерви вислід був 0:0. В другій половині наші футболісти володіли ініціятивою, завдяки якій в 47-ій хвилині Машадо відкрив конто голів — 1:0. Швидко після цього албанці вирівняли — 1:1, але в 70-ій хвилині Гернандес з гарної акції здобув ведення — 2:1. Кілька хвилин перед закінченням зустрічі Ліма встановив для УСК-у вислід — 3:1. ІІ-га дружина УСК-у двократно вела на початку — 1:0, а пізніше 2:1, що його сдобули Принс і Гавера, одначе суперники зуміли вирівняти вислід в кінцевій фазі зустрічі — 2:2. Обидві наші дружини займають в показниках табель пор другі місця і мають можливості закінчити цей сезон чемпіонами і цим самим авансувати до вищої, ІІ-ої дивізії.

С. К.